

Saksframlegg

Journalpost ID	Saksbehandlar	Dato
23/29409	Asle J. Andås	31.05.2023

Emne: Saksutgreiing til offentlig ettersyn av detaljregulering for Aldalen akvakulturområde

Generelt

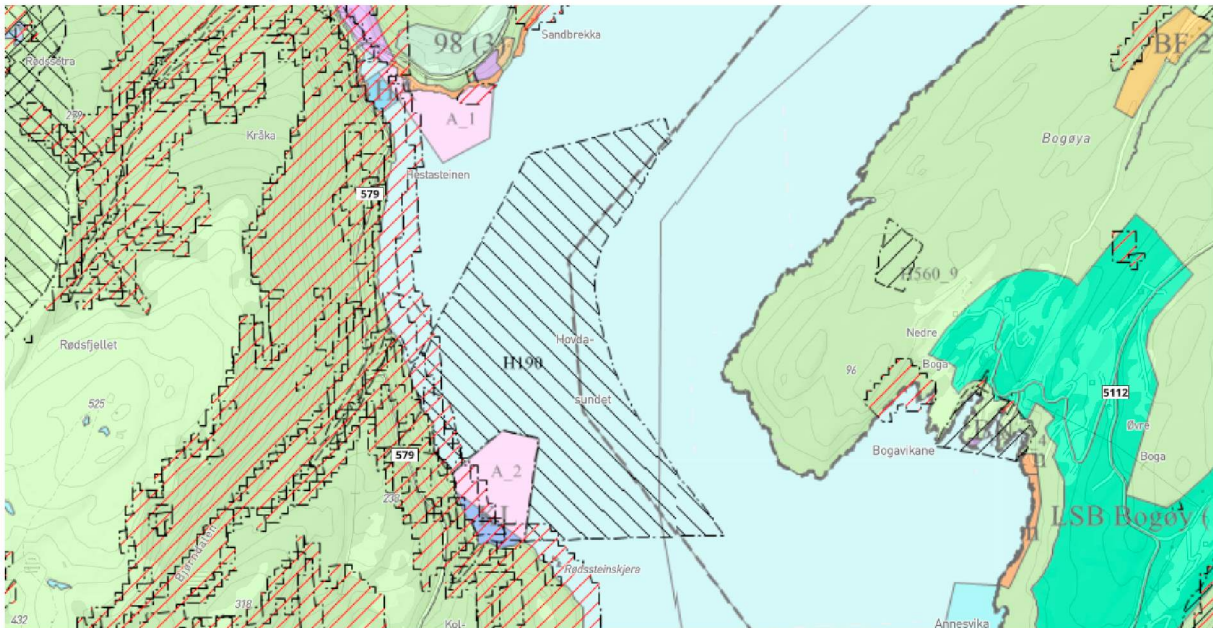
Saka gjeld privat planinitiativ for Aldalen akvakulturområde, og spørsmål om planframlegget skal leggst ut på høyring og offentlig ettersyn jf. §§ 12-11 og 12-10 i plan og bygningslova (pbl). Utvalet har delegert fullmakt til å avgjere om forslaget skal «fremmast ved å sendes på høyring og leggst ut til offentlig ettersyn og behandlast etter reglene i §§ 12-9 og 12-10», jf. pbl. § 12- 11, jf. reglement for delegering av mynde, vedteken i Bjørnafjorden kommunestyre 17.12.2019.

Utvalet skal vurdere om framlegget innholdsmessig følgjer opp hovudtrekk og rammar i kommuneplanens arealdel, statlege planretningslinjer og mål i regionale planar, jf. Pbl. §§ 12-3, jf. § 3-1 annet ledd, jf. § 5-4. Før framlegget kan leggst ut skal det «tilfredsstille krav til ein reguleringsplan i plan- og bygningsloven § 12-1 og føresegnene i forskrift om kart, stadfesta informasjon, arealformål og kommunalt planregister (kart- og planforskrifta) §§ 9 og 10», samt krava til framstilling og innhald i kommunen si eige kravspesifikasjon, jf. Forskrift om behandling av private forslag til detaljregulering.

Bakgrunn

Planarbeidet starta som følgje av planlagt ny straumkabel ut Samnangerfjorden for elektrifisering av to anlegg i Nordsjøen. Grunna ny kabel i sjø må ankerfesta til eksisterande oppdrettsanlegg i området flyttast og endrast geografisk. Når ankerfeste og fortøyning først må flyttast ønskjer Bolaks AS (tiltakshavar) å oppdatere anlegget slik at det tilfredsstiller dagens krav. Multiconsult Norge AS er plankonsulent. Føremålet med planarbeidet er å legge til rette for vidare utvikling av eksisterande akvakulturlokalitet. Lokaliteten har vist seg å vere svært godt eigna for matproduksjon i sjø.

Det har vore drive matproduksjon på lokaliteten Aldalen sidan 2000. Lokaliteten er godkjent for å kunne produsere inntil 1560 tonn biomasse. Målet er å utvide eksisterande anlegg frå 8 til 10 merdar. Det er ikkje søkt om auke i produksjon. Det totale arealet for akvakultur i området vil vere større enn området som er sett av i gjeldande kommuneplan.

Utsnitt av kommuneplan for arealbruk i Bjørnafjorden kommune.

Nøkkelinformasjon

Stad: Aldalen oppdrettsanlegg i Hovdasundet

Gnr./bnr.: Anlegget ligg utanfor 80/2.

Føremål i KPA: Område for akvakultur, fleirbruksområde i sjø og kaste- og låssettingsområde.

Planens hovudføremål: Akvakultur

Plannamn: Aldalen akvakulturområde

Planområdets areal i daa.: 1438 daa

KU-plikt: Ja

Oppstartsmøte, dato: 24.03.2022

Vedtak oppstart: 27.04.2022, PBU-sak 103/2022

Kunngjering oppstart, dato frå 02.05.2022 – til 17.06.2022

Høyring planprogram, frå 01.06.2022 – til 26.08.2022.

Vedtak planprogram: 16.02.2023, K-sak 22/2023

Merknader og fråsegn

Det kom inn 17 merknad til oppstart. Av dei er 9 merknader frå private personar. Så er det 7 fråsegn frå offentlege instansar og 1 merknader Fiskarlaget vest.

Dei private merknadane går på at avsett område er for stort og kva dette vil bety for ålmenta sin bruk av området. Fare for forureining og tap av fiskeplassar er eit anna tema. Nokre hevar òg gamle rettar i området (laksenot).

Kort oppsummering av dei offentlege fråsegnene: Kystverket påpeikar at det ikkje må planleggast tiltak som avgrensar sikker og effektiv ferdsel for sjøtrafikken. Vestland Fylkeskommune ber om at planarbeidet legg særleg vekt på omsyn til friluftsliv, landskap og

kulturminne. NVE har bare eit generelt innspel til varsel om oppstart. Fiskeridirektoratet meiner at utviding av akvakulturområda primært bør avklarast i overordna plan. Bergen Hamn ber om at det ikkje vert sett av større areal i sjø til enkelt-interesser enn det som er naudsynt. Bergen sjøfartsmuseum ber om å bli varsla dersom kulturminne på sjøbotn blir råka. Statsforvaltar ser det er trong for flytting av anlegget grunna nasjonale interesser, men at utviding av anlegget burde avklarast i overordna plan. Dei motsett seg ikkje oppstart, men forventar at KU vert grundig og at planområdet vert vurdert i ein større økologisk samanheng. Fiskarlaget vil ikkje akseptere arealbeslag som vil hindre yrkesfiske som i dag foregår i området.

Innkomne merknader er vist meir utfyllande og kommentert i eige merknadsskjema. Merknadsskjema viser òg kva merknader som er tatt omsyn til og korleis dette skal ivaretakast i planarbeidet.

Føringar for planarbeidet

Viktigare overordna føringar er blant anna Akvakulturlova, matlova, forurensingslova, havne- og farvannslova, naturmangfaldslova og lakse- og innlandsfiskelova og ulike forskrifter. Av regionale planar som er særleg førande for arbeidet kan ein nemne regional næringsplan for Hordland, regional plan for innovasjon og næringsutvikling og Klimaplanen for Hordland. Desse og andre aktuelle regionale og statlege planar er nærare omtala i planomtalen.

Av kommunale planar har Samfunnsplan følgjande relevante politisk vedtekne mål og føringar for berekraftig og nyskapande næringsutvikling og arbeidsliv: Bjørnafjorden kommune skal arbeida for grøn næringsutvikling, eit næringsliv med netto nullutslepp, vere ein god vertskommune, sikre rett næringsareal, styrkje primærnæringane, sikre fleire arbeidsplassar, sikre full sysselsetting og sikre tilgang på kvalifisert arbeidskraft.

Det ligg ikkje nokon reguleringsplan i området som vil påverke denne planen. Det er heller ikkje laga nokon detaljplan for akvakulturanlegg i sjø i vår kommune frå før. Så forutan gjeldande kommuneplanar er det nok regional kystsoneplan for Sunnhordland og ytre Haranger som har føresegnar og retningslinjer som kan nyttast i dette planarbeidet.

Planlegginga skal bygge på økonomiske og andre ressursmessige forutsetningar for gjennomføring og ikkje vere meir omfattande enn nødvendig, jf. pbl. § 3-1 tredje avsnitt.

Det er plan- og bygningsutvalet som avgjer om eit planframlegg skal sendast på høyring, jf. reglement for delegering av mynde vedtatt 17.12.2019. Etter plan- og bygningslova er det privat forlagsrett. Dette betyr at alle kan legge fram forslag til reguleringsplan, med føresetnad om at arbeidet er utført av fagkunnige, jf. § 12-3 siste ledd.

Det er plan- og bygningsutvalet som skal handsame spørsmålet om planforslaget skal sendast på høyring. Fristen for å handsame saka er 12 veker frå komplett plan er sendt inn til kommunen. I vurderinga av om forslaget skal sendast på høyring, må utvalet vurdere om planforslaget følgjer opp plan- og bygningslova, lokale føringar og krav til planarbeidet, statlege planretningslinje, statlege og regionale planføresegn, jf. pbl. § 3-3 første ledd, og 5-4 fjerde ledd. Oppgåver og omsyn i planlegginga følgjer av pbl. § 3-1, jf. pbl. 1-1.

Planprogram til detaljregulering for Aldalen akvakulturområde vart vedtatt av kommunestyret på møte 16.02.2023. Planprogrammet gjer greie for bakgrunn, innhald og framdrift, samt medverknad og utgreiingsprogram for KU som planarbeidet skal jobbe etter.

Vurdering:

Planavgrensinga omfattar område i sjø. Føremål i KPA er område for akvakultur, fleirbruksområde i sjø og eit kaste- og låssettingsområde. I tillegg viser KPA at det går ei farlei inn fjorden gjennom planområdet. Område som er vist som kaste- og låssettingsområde er ein låssettingsplass for makrell sør for oppdrettsanlegget. Denne er ifølge Kystinfo lite brukt. Det er moderat skipstrafikk i farleia inn til Samnangerfjorden, og ein del av denne trafikken er til og frå oppdrettslokalitet Aldalen. Samstundes er det viktig at farleia blir sikra i planarbeidet.

Tiltaket vil ikkje krevje tomteareal på land då anlegget vert forankra under vassyta. Overflateanlegget er sett av til areal for akvakultur. Fortøyningsliner og ankerfeste er planlagt innanfor areal avsett til kombinert føremål i sjø og vassdrag – ferdsel og akvakultur. Føresegnene definerer tydeleg kva som er tillatt innanfor dei ulike formåla.

Planområdet er på om lag 400 daa. Anlegget i dag består av 8 merdar med ramme på 50x50 meter. Forflåten er om lag 20x13 meter, med høgde på om lag 3 meter. Anlegget er planlagt utvida til 10 merdar med ramme på 100x100 meter. Det totale arealet for anlegget vil dermed vere betydeleg større enn eksisterande anlegg og større enn arealet som er vist i gjeldande kommuneplan. Søkjar grunngjev dette med at dagens produksjonsmetode og teknologi krev eit større areal og at området som er vist i gjeldande kommuneplan er relativt lite. Midtpunktet i det nye anlegget vil ligge om lag 170 meter lenger nord og bli orientert meir langs land på vestsida av fjorden.

Fleire offentlege instansar påpeikar at ei slik utviding av areal for akvakultur bør skje gjennom rullering av kommuneplanen. Fleire har òg kommentert at planområdet ikkje bør beslaglegge eit større areal enn det som er naudsynt for sjølve anlegget og sikringssona rundt. På vedlagt illustrasjon av planlagt anlegg og tilhøyrande fortøying kan det sjå ut som om arealet som er sett av til akvakultur er større enn det som strengt tatt er naudsynt. Det er for så vidt vanleg at område som er satt av til akvakultur er større enn det som er strengt tatt nødvendig, då anlegget er eit flytande anlegg og at det kan flyttast litt rundt.

Det er utarbeida eige notat med vurdering av alternativ lokalitet. Notatet konkluderer med at det er svært vanskeleg å finne ein ny lokalitet der det ikkje er ei eller anna form for konflikt. Lokalisering av akvakulturanlegg er styrt av fleire ulike lover og forskrifter. Til dømes er det avstandskrav mellom lokasjonar og ligg det alt fleire andre anlegg i nærleiken som «låser» den reelle vurderinga av alternative lokalitetar.

Det er utarbeida eigen KU for friluftsliv. Konklusjonen i rapporten er at utviding av anlegget i liten grad vil forringe friluftslivet i området samanlikna med det eksisterande anlegg gjer. Friluftsverdane i og rundt planområdet er i hovudsak knyttet til ferdsel på sjø, fritidsfiske og rekreasjon på eller ved sjøen. Rapporten viser til at det er ingen registrerte fiskeplassar innan planområdet, men det er fleire som har lakserett i området. Fleire private merknader påstår at eksisterande anlegg alt har øydelagt dei beste fiskeplassane og at ei utviding vil øydelegge dei andre næraste fiskeplassane. Fiskarlaget vest viser til at det er registrerte område for aktive og passive fiskereiskap i fjordområde, samt at det blir fiska i område som

ikkje er registrert. Like øst for planområdet ligger Bogavikane og Annesvika, som er mykje brukt til sports- og fritidsfiske. I Lønningdal kjem det ut ei elv frå Øvredalsvatnet. I utløpet av elva er det òg ein godkjent lokalitet for oppdrett og produksjon av mat. Rapporten viser elles til at rett nord for planområdet ligg Hetlevika, som er ei lita strand og ein populær badeplass.

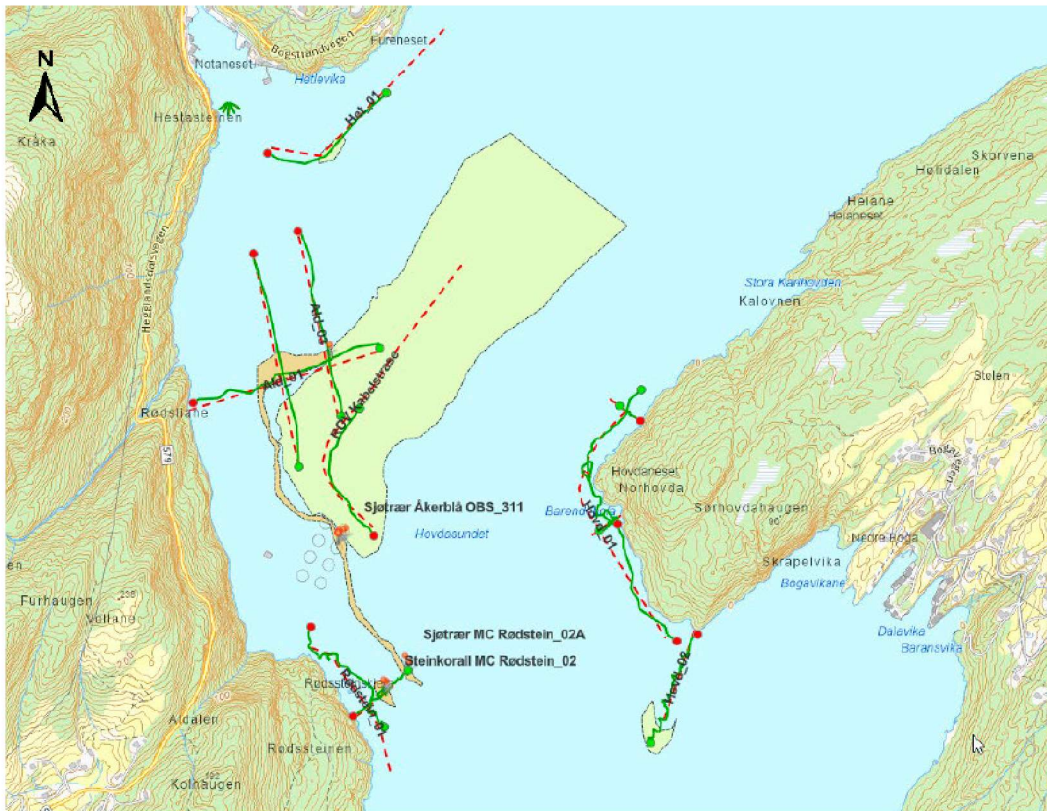
Planområdet ligg i innløpet til Samnangerfjorden som er verdisett som vanleg førekomande landskap med middels verdi (kartlegging og verdivurdering av landskapstypar i tidlegare Hordaland fylke frå 2011, utført av Aurland Naturverkstad). Området vest for planområdet består av bratte skråningar med helling opp mot 65 grader. I arealplanen er det såleis lagt inn faresoner for ras- og skredfare i heile området vest for planområde, faresona går også delvis ut i sjø.

Innan planområdet er det ingen registrerte kulturminne. Sørvest for planområde ligg Rødsteinen der det står ein ruin etter eit våningshus som er registrert i SEFRAK. Dette er ein gamal husmannsplass der det òg står ei gamal hol eik.

Når det gjeld støy så tilfredsstiller anlegget anbefalte grenseverdier frå T-1442. Anlegget nyttar landstraum. Men som naudstraum kan anlegget også nytte straum frå eit aggregat. Aggregatet er godt lydisolert. Andre støykjelder er foringsanlegg og aktivitetar knytt til den daglege drifta som båttrafikk og lasting/lossing. Støyrapporten viser til at den kan bli aktuelt å bytte ut foringsanlegget til eit anlegg om generer mindre støy. I tillegg rår dei til at støyande aktivitet på dei merdene som ligg nærast støyutsatte bustader blir gjort på dagtid, så langt det er praktisk mogeleg.

Det er utarbeida eigen rapport for skredfare. Konklusjonen er at dimensjonerande skredtype er steinsprang og at det kan forekomme steinsprang i enkelte deler av kartleggingsområdet. Det er utarbeida faresoner med årleg nominell sannsynlighet på 1 gang pr 100 år og 1 gang pr 1000 år. Steinskred, snøskred, jordskred, flomskred og sørpeskred blir vurdert til å ha ein sannsynlegheit på mindre enn 1 gang pr 1000 år. Så lenge anlegget blir etablert utanfor faresone for steinsprang. med sannsynlegheit 1 gang pr 1000 år, konkluderer rapporten med at kravet til sikkerheit er ivaretekt for det fysiske anlegget (merder og flåte). Når det gjeld festepunkt på havbotn langs land, skal det gjerast ei nærare vurdering av geolog før igangsetting om ankerfeste innan eller nær faresonene bør sikrast. Dette kan gjerast som eige sikringstiltak på ankerfestet, eller som bolting og/eller steinsprangsnett på land. Tilstrekkeleg tryggleik må dokumenterast av fagkyndige og godkjennast av kommunen.

Det er utarbeida eigen rapport for naturmangfald i sjø. Den viser at det er observert førekomstar av raudlista koraller (sjøtre og øyekorall) på vestsida av Hovdasundet, frå Rødsteinskjæra og nordover, desse artane er nært trua. På fjordbotnen er det observert bløtbunn med rørbyggende mark, sjøfjær og gravende megafauna. Det er også observert svamp-samfunn på straumrike lokalitetar ved Hovdaneset og Hetlevika. Av andre raudlista arter i området er det registrert gråmåke, ærfugl og storskarv. Samnangerfjorden er registrert som mogleg beiteområde for blålange, som er raudlista. Andre fiskeartar med særleg stor forvaltningsinteresse som er observert i området er lyr, torsk, sei, øyepål, lusuer, lange og brosme. Det er elles observert framande arter som rødlo og japansk drivtang i fjæresona.

Figur 6-1 Kart over Hovdasundet, Samnangerfjorden med inntegnede observerte naturtyper registrert i mars 2023. Gul skravur midt i fjorden viser område med observert forekomst av sjøffær og gravende megafauna. Gul skravur nord ved Hetlevika og sør ved Hovdaneset viser forekomst av svamphage/svampsamfunn. Oransje skravur viser observert forekomst av koraller. Kart-kilde: Multiconsult

Det er foreslått fleire avbøtande og kompensierende tiltak. Til dømes bør anleggsverksemd reduserast om hausten når gytefisken kjem inn fjorden. Det same om våren i utvandingsperioden for laks og sjøaure. Det bør innførast fast overvaking av korallforekomstane og unngå at eventuelt nedfall frå anlegget skader sjøtrær og koraller. Risiko for rømming må haldast så lågt som mogeleg og særleg i vandringsperioden til smolten må ein redusere fare for oppblomstring av lakselus for å redusere fare for smitte.

Det er utarbeida eigen ROS-analyse for planområdet. I ROS-analysen er følgjande 6 tema blitt analysert; Sterk vind, stormflo, skred, farar ved anleggsarbeidet, skipshavari og brann.

ROS-analysen viser at i reguleringsplanen må det setjast av fareområde for steinsprang i plankart med eigne omsynssoner. Det er òg krav om sikringstiltak og geoteknisk vurdering. For å unngå skipshavari blir det stilt strenge krav til fortøying og satt forbod mot ferdsel nærare anlegget enn 20 meter.

I gjennomføringsfasen må det dokumenterast at anlegget tåler sterk, vind, stormflo og skred. Anleggstrafikk må gjennomførast i samsvar med gjeldande regelverk. Fare for brann, skipshavari og andre ulykker i forbindelse med anleggstrafikk må sikrast gjennom å sikre forsvarleg teknisk standard og god prosjektering.

I driftsfasen må ein sikre seg mot uønska hendingar gjennom å ha ein god HMS-plan, gode rutiner og varsling og jevnleg tilsyn med anlegget.

Alternative vedtak

Utvalet kan velje følgjande:

1. Samtykke til å legge planforslaget ut på høyring og offentleg ettersyn
2. Samtykke til å legge planforslaget ut på høyring og offentleg ettersyn på vilkår av at reguleringsformål akvakultur blir redusert til kun å omfatte naudsynt areal for planlagt nytt anlegg. Planforslaget må justerast før planen vert lagt ut på høyring.

Kommunedirektøren tilrår alternativ 1.

Konsekvens av dei ulike alternativa:

Konsekvensen av alternativ 1: Konsekvensen av denne avgjerda er at forslagsstillar kan legge planforslaget ut på høyring slik den ligg føre.

Konsekvensen av alternativ 2: Konsekvensen av denne avgjerda er at forslagsstillar kan legge planforslaget ut på høyring og offentleg ettersyn etter at planforslaget er justert slik at reguleringsformål akvakultur er redusert og ikkje beslaglegg eit større areal enn det som er naudsynt for sjølve anlegget og ankringssona rundt.

Forslagsstillar har ingen plikt til å gå vidare med planarbeidet dersom vilkår vert stilt, men eventuelle vilkår må oppfyllest dersom forslagsstillar ønskjer å få løyve til det vidare arbeidet.

Konklusjon:

Planforslaget er ikkje i strid med føresegn i lova, forskrift, statleg planretningsline, statleg eller regional planføresegn, eller overordna plan, og følgjer opp hovudtrekk og rammer i arealdelen til kommuneplanen og andre kommunale føringar.

Planforslaget går derimot ut over rammene i gjeldande arealplan og legg beslag på eit større areal enn vist i gjeldande plan. I tillegg går ankringssonene over den gamle kommunegrensa, noko som heller ikkje er vist i gjeldande arealplan for Bjørnafjorden aust (tidlegare Fusa kommune). Det er difor utarbeida eige planprogram og eigen KU for planforslaget som syner konsekvensane for verknader for friluftsliv, naturmangfald i sjø og støy.

Administrasjonen rår til at planforslaget vert lagt ut på høyring og offentleg ettersyn.